

Fordítás magyarról magyarra – azaz a megértő kapcsolat az állampolgár és a kormányzás között

Vámos T., Soós I.

Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet
Magyar Tudományos Akadémia

vamos@sztaki.hu, soos@sztaki.hu

Az elektronikus kormányzás (E-governance) túllép az elektronikus kormányzat határain: az állampolgár és az állam kapcsolatrendszerébe több interaktív részvétellel bekapcsolódva új utat nyit a demokrácia rendszeres gyakorlásához. Így valósítjuk meg az információs társadalomban a mai athéni agórát. Ehhez az ember-gép-ember kapcsolatokban realizálható közvetlen párbeszéd szükséges: megérteni a különböző kulturális háttérrel és kifejezőképességgel rendelkező lakosokat a saját anyanyelvükön, és természetes módon megfogalmazott mondanivalójukat a jogi eljárásokhoz igazítva. Az esethez tartozó szükséges szövegkörnyezet felismerésével és kiemelésével döntést támogató rendszert szolgáltatunk mind az állampolgár, mind az ügyével foglalkozó köztisztviselő részére.

Munkánk alkalmazza a magyar számítógépes nyelvészeti kutatás eredményeit, mint például a MORPHOLOGIC nyelvi elemzőjét vagy a Szegedi Kalmár Informatikai Laboratórium szövegkorpuszának tapasztalatait.

Az elemző a különböző szövegvizsgálati komponensek hierarchikus struktúrájára épül, melyeket a jól ismert és alaposan kidolgozott tárgyi esetek tanulmányozásából állítottunk elő. Támogatja azt a speciális nyelvi megközelítést, amelyet a Kaposvári Önkormányzat kísérleti fázisban lévő projektjében is fel kellett használnunk.

Felépítése a következő témakörök köré épül: szótár és szóelemzés, a mondanivalót közelítő, legfeljebb 3-4 szavas töredékek, mondatok és kisebb mondatfüzérék, melyek karakterisztikusan jellemzik a szöveget. Megfelelő szűrőket alkalmazunk a nem megfelelő helyesírásra, szinonimákra, s a témához nem kapcsolódó, s a szótárban sem szereplő szavak speciális kezelésére.

Az elemzés az általános esettárból történő folyamatos visszacsatolás alapján működik. Ez az esettár tartalmazza a szabványos forгатókönyveket, illetve a korábban elemzett és lefordított eseteket egyaránt.

Kifejlesztettünk egy illeszkedést vizsgáló algoritmust, mellyel a megértést valamilyen feltételek alapján, a gyakorlati használhatóságot szem előtt tartva mérni tudjuk. A megértett (lefordított) szöveget ez alapján egy gyakorlati alkalmazáson alapuló döntéstámogató rendszerhez tudjuk csatolni.

Az előadásban bemutatjuk az alkalmazott elemző struktúrát és egy részletesebb megvalósítási példát.